

HANA BŐRÖNDJE II.

A modul szerzője: Szekszárdi Júlia

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

6. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Hana Brady					
A	Azok az osztályok, akik az előző modult is feldolgozták, felelevenítik, amit Hanáról, a családjáról és a zsidótörvényekről megtudtak. Ehhez célszerű megmutatni Hana arcképét, valamint a bőröndről és a sárga csillagról készült fényképeket. Ezt követően mindenki mond egy mondatot, amelyet az előző foglalkozáson különösen érdekesnek, fontosnak talált. 10 perc	Korábbi tapasztalatok felelevenítése Érzelmi ráhangolódás	Frontális osztálymunka – bemutatás Egész osztály együtt – megbeszélés		P1 (Hana) Vetítésre alkalmas berendezés
B	A tanár levetíti Hana Brady arcképét és a család békés életét ábrázoló fényképeket. Ezt követően a gyerekek elmondják, milyen benyomásuk van a kislányról, a testvéréről, a családjáról. 10 perc	Motiválás Érzelmi ráhangolódás	Egész osztály együtt – a tanár által irányított beszélgetés a gyerekek spontán megjegyzéseire támaszkodva		P2 (Családi képek) Vetítésre alkalmas berendezés

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. AZ ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A sárga csillag					
A	<p>A tanár ismerteti Hana elszigetelődését korábbi barátaitól, majd a gyerekek megkapják a kapcsolódó szöveget.</p> <p>Az osztály három csoportra oszlik. Az egyik csoport Hanát, a másik Mariát képviseli. Elképzelik és megbeszélik (ezt követően a csoport közös listában összefoglalja), vajon mit éreznek a kislányok, amikor eltiltják őket egymástól. A harmadik csoport véleményt mond a két kislányról.</p> <p>Az erre vállalkozók eljátsszák Hana és Maria beszélgetését. Az alaphelyzet: szeretnének együtt játszani, de Mariát eltiltották Hanától. Hana szülei azt mondják, hogy ne ragaszkodjon a hűtlen barátnőhöz. Mit lehet tenni ilyen helyzetben?</p> <p>Lezárásként az osztály megbeszéli a következő kérdéseket:</p> <p>Kiből milyen érzést váltott ki a történet? Voltak-e már hasonló helyzetben?</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>Kommunikáció</p> <p>Konfliktusmegoldás</p> <p>Kritikai gondolkodás</p>	<p>Frontális osztálymunka – tanári előadás</p> <p>Csoportmunka – nézőpontváltás, szerepjáték</p> <p>Egész osztály együtt – bemutatás</p>	D1 (A legjobb barát elvesztése)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	<p>A tanár elmondja, hogy a harmincas évek zsidótörvényei megváltoztatták a család életét. A zsidótörvények szövegét először a tanár értelmezi, majd kiosztja valamennyi gyereknek.</p> <p>A szöveget kiscsoportokban beszéljük meg a gyerekek. Egy vitavezetőt és egy jegyzőkönyvvezetőt választanak a csoportok. A vitavezető irányítja a beszélgetést, a jegyzőkönyvvezető rögzíti a legfontosabb észrevételeket.</p> <p>Kiválasztják azt a rendelkezést, amelyik a legfájdalmasabban érintette abban az időben a velük egyidős gyerekeket, majd indokolják is a választásukat. A csoportok választott szóvivői ismertetik az osztállyal a beszélgetésben elhangzottakat.</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>Kritikai gondolkodás</p> <p>Szolidaritás</p> <p>Empátia</p>	<p>Csoportmunka – megbeszélés, vita</p>	<p>D2 (Zsidótörvények)</p>	<p>Vetítéshez szükséges berendezés</p> <p>P3 (Sárga csillag)</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b A szülő elvesztése					
A	<p>Mindegyik gyerek megkapja és elolvassa az anya elvesztéséről szóló szöveget, majd röviden elmondják első érzéseiket.</p> <p>Négy csoport alakul az osztályban. Az egyik csoport felkészül az anya búcsújának előadására. A másik csoport a két testvér beszélgetésének előadására készül fel.</p> <p>A harmadik csoport azt a jelenetet készíti elő, amikor Hana megkapja az anya üzenetét.</p> <p>A negyedik csoport tagjai levelet írnak Hana nevében az édesanya születésnap meglepetéséről.</p> <p>A csoportok előadják a jelenetüket, felolvassák a levelet. Egy-egy szerepjáték nem lehet hosszabb 3-4 percnél.</p> <p>Mivel erős érzelmi hatása lehet a történetnek, időt kell hagyni arra, hogy az esetleges feszültségek feloldódhassanak. Ezért érdemes valamilyen mozgásos játékot beiktatni.</p> <p style="text-align: right;">40 perc</p>	<p>Érzelmi azonosulás erősítése</p> <p>Empátia</p> <p>Szolidaritás</p> <p>Kreativitás</p> <p>Érzelmek vállalása</p> <p>Másokra figyelés</p> <p>Kooperáció</p> <p>Kommunikáció</p> <p>Feszültségoldás</p>	<p>Önálló munka – szövegértelmezés</p> <p>Csoportmunka – szerepjáték, fogalmazás</p> <p>Egész osztály együtt – bemutatás</p>	D3 (Az anya elvesztése)	
B	<p>A tanulók meghallgatják egy japán kislány, Maiko versét Hanáról egy előre felkészült, jól szavaló gyerek előadásában (vagy magnófelvételtől).</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Érzelmi azonosulás</p> <p>Empátia</p> <p>Szolidaritás</p>	<p>Frontális osztálymunka – a vers bemutatása</p>		<p>P4 (Egy japán kislány, Maiko verse)</p> <p>Esetleg hangfelvétel és magnó</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c A koncentrációs táborban					
A	Hana theresienstadti életét négy csoport dolgozza fel. Mindegyik csoport elolvassa a neki jutott részletet. Majd a csoportokból valaki elmeséli a részlet tartalmát. A történet után mindenki elmondja, mit érez. 20 perc	Empátia Szolidaritás Társakra figyelés Érzelmi azonosulás Kooperativitás Problémakezelés	Csoportmunka – beszámoló Egész osztály együtt – beszélgetés	D4 (Hana Theresienstadtban)	
B	A tanár rövid és tárgyyszerű kommentárral kivetíti Hana Terezinben készített rajzait. Ezután mindegyik tanuló megkapja és elolvassa a japán kislány versének szövegét. Majd egy nagy táblára (csomagolópapírra) mindenki felírja, mit érzett, amikor a verset hallotta. Ezt követően a tanulók tanári segítséggel elhelyezik Hana történetét térben és időben. Elmondják, hallottak-e a holokausztról, a koncentrációs táborokról. A hiányos ismereteket a tanár kiegészíti. A Hana utolsó útjáról szóló beszámolót vagy a tanár, vagy egy erre előre felkészülő és szépen beszélő diák olvassa fel. 45 perc	Együttérzés Kreativitás Érzelmek felkeltése Empátia Szolidaritás Feszültségoldás	Önálló munka Kooperatív tanulás – többen a táblánál Frontális osztálymunka – tanári magyarázat és beszélgetés	D5 (Egy japán kislány, Maiko verse) D3 (Az anya elvesztése) Csomagolópapír, színes filctollak, olló, ragasztó	P5 (Hana rajzai) Vetítésre alkalmas berendezés P6 (A végállomás: Auschwitz)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
A	Mindegyik tanuló mond egy mondatot arról, mit érez a foglalkozás újabb szakaszának lezárásakor. 5 perc	Feszültségoldás	Egész osztály együtt – beszélgetőkör		
B	Ha ünnepélyes alkalom, emléknapi alkalmával dolgozzák fel a történetet, nincs szükség az értékelésre. Javasolható valamilyen kegyeleti gesztus a háborúban elpusztított gyerekek emlékére. Elképzelhető például gyertyagyújtás, közös éneklés vagy egyperces néma felállítás, attól függően, hogy hol és mivel érhető el a megfelelő hatás. 5 perc				

MELLÉKLETEK

P1 HANA

1. Hana Brady fényképe: lásd szkc106_07 P1.
14. Sárga csillag: lásd szkc106_07 P9.
16. Hana bőröndje: lásd szkc106_07 P6.

P2 CSALÁDI KÉPEK

Lásd szkc106_07 P4.

P3 14. KÉP (SÁRGA CSILLAG)

Lásd szkc106_07 P9.

P4 EGY JAPÁN KISLÁNY, MAIKO VERSE

A tizenhárom éves Hana Brady volt ennek a bőröndnek a tulajdonosa.

Ötvenöt évvel ezelőtt, 1942. május 18-án

két nappal Hana tizenegyedik születésnapja után

Terezinbe hurcolták, Csehszlovákiában.

1944. október 23-án egy zsúfolt tehervonaton elszállították Auschwitzba.

Azután a gázkamrába küldték.

Az emberek otthonról csak egy bőröndöt vihetek magukkal.

Azon tűnődtem, hogy vajon Hana mit rakott bele.

Ma hatvankilenc éves lenne,

de az életét elvették, amikor tizenhárom volt.
 Azon tűnődtem, hogy milyen lány lehetett.
 Néhány rajz, melyet Terezinben készített – csak ezek maradtak nekünk.
 Mit mondanak nekünk ezek a rajzok?
 Boldog emlékeket a családjáról?
 Álmokat és reményeket a jövőről?
 Miért ölték meg?
 Nem volt rá semmi ok.
 Zsidónak született. Neve: Hana Brady.
 Születési ideje: 1931. május 16. Árva.
 Mi, a Kis Szárnyak elmondjuk majd minden gyereknek Japánban, hogy mi történt Hanával.
 Mi, a Kis Szárnyak soha nem felejtjük el, hogy mi történt másfél millió zsidó gyerekkel.
 Mi, gyerekek választhatunk, mit cselekszünk, békét teremtve a világban –
 így a holokauszt nem ismétlődhet meg soha többé.

(Kis Szárnyak, 2000 decembere, Tokió, Japán)

(A Kis Szárnyak egy japán pedagógus, Fumiko által szervezett gyerekcsoport neve. A csoport arra vállalkozott, hogy felkutatja ennek az ismeretlen európai kislánynak a sorsát.)

P5 HANA RAJZAI

Lásd szkc106_07 P8

P6 A VÉGÁLLOMÁS: AUSCHWITZ

Négy héttel később Hana megtudta, hogy ő is keletre megy. – Újra együtt! – Újra láthatom George-ot – újságolta mindenkinek. – A bátyám vár rám. Felkereste Ellát. – Tudsz nekem segíteni? – kérdezte. – Csinos szeretnék lenni, amikor találkozom a testvéremmel. Meg akarom mutatni, hogy milyen remekül gondoskodtam magamról.
 Ella – saját félelmei ellenére – szeretne volna megtartani kis barátnőjét a reményében. Rámosolygott Hanára, és munkához látott. Hozott vizet a kútról, és felhasználta utolsó darabka szappanját, hogy megmossa Hana arcát és összecsomósodott, koszos haját. Egy rongyda-

rabbal lófarakba kötötte Hana fűrtjeit. Megcsipkedte az arcát, hogy kicsit pirosabb legyen. Azután hátrébb lépett, és szemügyre vette az eredményt. Hana arca ragyogott. – Köszönöm, Ella! – mondta, és megölelte barátnőjét. – Nem tudom, mihez kezdenék nélküled.

Mióta George-ot elküldték, először tűnt boldognak. Aznap este Hana bepakolt a bőröndjébe. Nem volt sok minden, amit belerakhatott volna: néhány eléggé elhordott ruhadarab, egyik kedvenc rajza Friedl rajzórájáról, egy könyv, amit Ellától kapott. Amikor elkészült, lefeküdt. Utolsó éjszakáját töltötte Theresienstadtban. A következő reggel a Kinderheim L410-ből sok lányt meneteltettek ki Hanával együtt a vasúti sínekhez. A náci őrok parancsokat ordítottak, a kutyáik vicsorogtak és morogtak. Senki nem lépett ki a sorból. – Szerinted hova megyünk? – suttogta Hana Ellának. Senki nem tudta. A lányok egyenként szálltak be a sötét vagonba, egészen addig, amíg már ujjnyi hely sem maradt. A levegő savanyú szaggal telt meg. És a kerekek forogni kezdtek. A vonat egy napon és egy éjszakán át pöfögött. Nem volt étel. Nem volt víz. Nem volt vécé. A lányoknak fogalmuk sem volt, hogy milyen hosszú lesz az út. A torkuk ki volt száradva, a csontjaik sajogtak, gyomruk begörcsölt az éhségtől. Megpróbálták vigasztalni egymást, ismerős, hazai dalokat énekeltek. – Dőlj ide – mondta Ella lágyan –, és figyelj, Hana! Éhesen gondra, búra hajlamos lehetsz. Nézz a jó százlábúra! Biztos fölnevetsz.

A lányok egymás kezét fogták. Becsukták a szemüket, és megpróbálták elképzelni, hogy éppen máshol vannak. Mindegyik lány valami mást képzelt el. Amikor Hana becsukta a szemét, erős, mosolygós bátyját látta. Azután az éjszaka közepén, 1944. október 23-án a vonat kerekei hirtelen, csikorogva megálltak. A lányokat kiharcolták a vagonból. Ez volt Auschwitz. Egy dühös őr megparancsolta nekik, hogy álljanak egyenesen a peronon, és maradjanak csöndben. Minden erejét megfeszítve, szorosán markolta egy óriási kutya pórázát, hogy az ne csaphasson a rabokra. Az őr gyorsan végigmérte a csoportot. Megcsördítette az ostorát egy lány felé, akit mindig zavart, hogy nagyon magas. – Te – mondta –, oda jobbra! – Még egyszer csattintott egyet egy másik, idősebb lány felé. – Te, ugyanoda! – Aztán odahívott egy csoport fiatal katonát, akik a peron szélén álldogáltak. – Vigyétek őket, azonnal! – parancsolta, és rámutatott Hanára és a többiekre. A hatalmas fényoszlopok majdnem megvakították a lányokat. – Hagyjátok a bőröndjeiteket a peronon! – vezényelték a katonák. Egy kovácsolt vaskapun át meneteltették Hanát és szobatársait mogorva kutyák és egyenruhás emberek éber tekintetének kereszttüzeiben. Hana erősen szorította Ella kezét. Hatalmas barakkok mellett haladtak el, látták a foglyok csontvázszerű arcát és csíkos egyenruháját, amint kikukucsáltak az ajtón. Az őrok megparancsolták nekik, hogy menjenek be egy nagy épületbe. Az ajtó félelmetes csattanással vágódott be mögöttük.